

Документ за разглеждане в заседание

B9-0202/2022

5.4.2022

ПРЕДЛОЖЕНИЕ ЗА РЕЗОЛЮЦИЯ

за приключване на разисквания по изявление на заместник-председателя на Комисията/върховен представител на Съюза по въпросите на външните работи и политиката на сигурност

внесено съгласно член 132, параграф 2 от Правилника за дейността

относно положението в Афганистан, и по-специално положението с правата на жените
(2022/2571(RSP))

Тинеке Стрик, Мунир Сатури, Хана Нойман, Ернест Уртасун Доменек, Ерик Маркварт, Елеонора Еви, Алвина Аламеца, Саския Брикмон, Иняцио Корао, Моника Вана, Грейс О'Съливан, Тили Метц, Алис Кунке, Пирет Херцбергер-Фофана
от името на групата Verts/ALE

Резолюция на Европейския парламент относно положението в Афганистан, и по-специално положението с правата на жените (2022/2571(RSP)).

Европейският парламент,

- като взе предвид предходните си резолюции относно Афганистан, в т.ч. тази от 16 септември 2021 г.,¹
- като взе предвид своята резолюция от 19 май 2021 г. относно защитата на правата на човека и външната политика на ЕС в областта на миграцията²,
- като взе предвид заключенията на Съвета от 15 септември 2021 г. относно Афганистан, в които се очертават пет критерия за ангажимента на ЕС към де факто управляващите талибански органи,
- като взе предвид изявленията на върховния представител на Съюза по въпросите на външните работи и политиката на сигурност относно Афганистан, включително това от 28 март 2021 г. относно призива за незабавно отваряне на средните училища за момичета,
- като взе предвид резолюциите на Съвета за сигурност на ООН относно Афганистан, в т.ч. Резолюция 2593(2021),
- като взе предвид Всеобщата декларация за правата на човека,
- като взе предвид Международния пакт за граждански и политически права,
- като взе предвид Конвенцията за премахване на всички форми на дискриминация по отношение на жените от 1979 г.,
- като взе предвид резолюциите на Съвета на ООН по правата на човека относно Афганистан,
- като взе предвид доклада на върховния комисар по правата на човека на ООН от 4 март 2022 г. относно положението с правата на човека в Афганистан,
- като взе предвид Конвенцията на ООН за бежанците от 1951 г.,
- като взе предвид Глобалния пакт на ООН за бежанците,
- като взе предвид тематичните насоки на ЕС относно защитниците на правата на човека, относно насърчаването и защитата на правата на детето и относно насилието срещу жени и момичета и борбата с всички форми на дискриминация

¹ ОВ С 117, 11.3.2022 г., стр. 133.

² ОВ С 15, 12.1.2022 г., стр. 70.

срещу тях,

- като взе предвид член 132, параграф 2 от своя Правилник за дейността,
- А. като има предвид, че в края на август 2021 г. талибаните поеха контрол над Афганистан след бърза военна офанзива, която ускори изтеглянето на международните военни сили от страната, както и евакуацията на над 125 000 души и на по-голямата част от международното присъствие в страната;
- Б. като има предвид, че служебното правителство на талибаните е съставено от мъже, предимно пушунци, и че същото важи за ключовите административни длъжности на национално и провинциално равнище, т.е. в Афганистан липсва представителство на различните полови, етнически, религиозни, политически и географски групи; като има предвид, че жените са изключени от талибанската администрация;
- В. като има предвид, че според ООН, въпреки че жертвите сред цивилното население са намалели значително след превземането на властта от талибаните, защитата на цивилното население продължава да буди безпокойство, по-специално поради продължаващите терористични нападения от страна на Ислямска държава в Ирак и провинция Левант — Хорасан и взривните военни остатъци;
- Г. като има предвид, че социално-икономическото положение, което беше несигурно още преди талибаните да вземат властта, се влоши драстично при тяхното де факто управление и въздействието на пандемията от COVID-19, тежките суши и суровата зима и беше допълнително утежнено от международните санкции срещу талибаните и спирането на нехуманитарната помощ за държавата от страна на международната общност;
- Д. като има предвид, че решението на САЩ за замразяване на валутните резерви на афганистанската централна банка блокира достъпа на страната до международната финансова система, като по този начин доведе до мащабна криза на ликвидността; като има предвид, че тези мерки и запазването на вече съществуващите санкции на Съвета за сигурност на ООН срещу висшето ръководство на талибаните на практика сериозно подкопаха капацитета на законните търговски и хуманитарни дейности в страната, както и възможността афганистанците да получават доходи и да имат достъп до своите спестявания;
- Е. като има предвид, че се очаква увеличението на световните цени на пшеницата вследствие на руската война в Украйна да окаже сериозно въздействие върху Афганистан, който до голяма степен е зависим от вноса на пшеница;
- Ж. като има предвид, че въпреки широкомащабната военна евакуация от страна на международната общност, редица (бивши) афганистански служители на мисии, проекти и посолства на държави членки на ЕС бяха изоставени при заминаването на представителите на Запада, а сред тях стотици защитници на правата на човека и служители по сигурността, както и техните роднини;
- З. като има предвид, че над половината от населението на Афганистан е изправено

пред заплаха от остра продоволствена несигурност; като има предвид, че понастоящем 24,4 милиона афганистанци се нуждаят от хуманитарна помощ и че тази година 97 % от населението е изложено на риск от изпадане в бедност;

- И. като има предвид, че хуманитарната криза засяга непропорционално жените и момичетата, по-специално по отношение на достъпа до храна, жилищно настаняване, здравеопазване и образование; като има предвид, че УНИЦЕФ отбелязва увеличаване на детския труд, детските бракове и продажбата на деца в резултат на икономическата криза, която засегна непропорционално момичетата;
- Й. като има предвид, че предизвикателствата пред хуманитарния достъп са се увеличили почти два пъти от 2020 г. насам, до голяма степен поради влошаването на обстановката в областта на сигурността, налагането на такси и намесата в хуманитарното планиране от страна на де факто управляващите органи;
- К. като има предвид, че понастоящем 5,6 милиона афганистанци са разселени в съседни държави; като има предвид, че по-специално Иран и Пакистан приютяват голям дял от афганистанските бежанци, предвид на това, че на двете държави заедно се падат 2,2 милиона регистрирани афганистански бежанци;
- Л. като има предвид, че преместените в трети държави афганистанци, в това число защитници на правата на човека, спешно се нуждаят от подслон, достъп до услуги и гаранции срещу принудителното им връщане;
- М. като има предвид, че ежедневно се съобщава за нарушения на правата на човека, в т.ч. арести, задържане, отвлечения, изтезания, заплахи, изнудване, убийства и нападения срещу защитници на правата на човека и членове на техните семейства; като има предвид, че никой не търси отговорност за извършването на такива нарушения; като има предвид, че сред защитниците на правата на човека особено засегнати бяха жените; като има предвид, че де факто управляващите окупираха помещенията на Афганистанската независима комисия по правата на човека, която поради това вече не е в състояние да извършва дейностите си;
- Н. като има предвид, че на де факто управляващите се приписва извършването на многобройни екзекуции без съд и присъда, въпреки обявената обща амнистия за бивши правителствени служители и членове на афганистанските сили за сигурност;
- О. като има предвид, че според доклади на ООН и въпреки факта, че неравенството между половете, дискриминацията и насилието, основано на пола, вече са били дълбоко вкоренени в страната дори преди завземането на властта от талибаните, все пак преди на 15 август 2021 г. жените са били активни във всички сфери на управлението и в много сектори на обществото, включително спортния и културния живот; като има предвид обаче, че от тази дата насам афганистанските жени са изключени от политическия живот и от трудовите дейности като цяло;
- П. като има предвид, че експертите на ООН по правата на човека осъждат т. нар. „вълна от мерки“, като например забраната жените да работят, изискването роднина от мъжки пол (махрам) да ги придружава на обществени места, забрана жените да използват обществения транспорт самостоятелно, както и налагане на

строг кодекс за облеклото на жените и момичетата, което представлява „колективно наказание на жените и момичетата въз основа на основани на пола предубеждения и вредни практики“;

- P. като има предвид, че постигнатият през последните две десетилетия значителен напредък в образованието, особено за момичетата, беше заличен след завземането на властта от талибаните; като има предвид, че въпреки публичните уверения, че образованието няма да бъде забранено за момичетата, талибанските органи наложиха строга полова сегрегация в университетите и избраха да откажат достъпа до средно образование на над един милион афганистански момичета до второ нареждане;
- C. като има предвид, че пространството за независимите медии и гражданското общество, което беше динамично, макар и подложено на насилие, заплахи и други форми на агресия преди 15 август, драстично се сви при талибаните, особено след издаването на строги насоки относно медийните операции и задържането и убийствата на журналисти и отделни лица поради мирното им изразяване на мнение или на несъгласие; като има предвид, че мирните протести, по-специално в защита на правата на жените, получиха в отговор насилие или заплахи;
- T. като има предвид, че Съветът определи на назначеното от талибаните временно правителство пет критерии за политиките и действията, които да служат като ръководни принципи за бъдеща ангажираност с ЕС; като има предвид, че тези показатели включват зачитане на правата на човека, по-специално пълноценното упражняване от страна на жените и момичетата на техните права;
- У. като има предвид, че талибаните поеха ангажимент да гарантират безопасно преминаване на чуждестранните граждани и на афганистанските граждани, които желаят да напуснат страната; като има предвид, че на практика дефектното техническо оборудване за издаване на подходящи документи за пътуване, многократните затваряния на паспортните бюра и ограниченията за пътуване, наложени на жени, които се опитват да се придвижат на дълги разстояния без *махрам*, ефективно възпрепятстват пътуването извън страната и че това представлява особено предизвикателство за защитниците на правата на човека, които се оказват изложени на по-голям риск;
- Ф. като има предвид, че продължават да съществуват предизвикателства за афганистанците, евакуирани на територията на ЕС; като има предвид, че бързото събиране на семейството, предоставянето на статут на дългосрочна закрила, индивидуализираната подкрепа за интеграция и подходящи условия на приемане, например достъп до медицински грижи и подкрепа за психичното здраве, биха позволили спазването на принципите за висшия интерес на детето и за целостта на семейството и биха гарантирали достоен стандарт на живот;
- X. като има предвид, че на 31 март генералният секретар на ООН Антониу Гутереш започна проява на високо равнище за донорство, като напомни на международната общност да се ангажира изцяло с координираната от ООН операция за оказване на помощ и да предостави безусловно и гъвкаво финансиране за борба с бедствената хуманитарна криза в Афганистан;

1. изразява дълбока загриженост от хуманитарната криза и кризата с правата на човека, които настъпиха в Афганистан след превземането на властта от страна на талибаните; отново заявява своята непоколебима солидарност и ангажираност към народа на Афганистан;
2. отново изразява убеждението си, че безопасното, мирно и демократично бъдеще на Афганистан изисква приобщаващо политическо уреждане на въпроса чрез преговори; отново потвърждава своя ангажимент за мирен процес, който се ръководи от самия Афганистан и е отговорност на тази държава, и за възстановяването след конфликта като единствен надежден път към приобщаващ, дългосрочен мир, сигурност и развитие;
3. изразява тревогата си от безпрецедентното равнище на продоволствена несигурност в страната и призовава всички международни участници, по-специално ЕС и неговите държави членки, да засилят хуманитарните си операции, за да подпомогнат посрещането на непосредствените основни нужди, да възстановят международните механизми за подкрепа на заплатите на работниците от първа необходимост и хранителните програми и да преустановят правилата и условията, които ограничават хуманитарните операции;
4. изразява дълбоката си загриженост от социално-икономическото въздействие на някои международни санкции, по-специално върху предоставянето на основни обществени услуги; призовава международната общност, по-специално САЩ и държавите — членки на ЕС, да гарантират, че подобни санкции не подкопават упражняването от афганистанския народ на икономически и социални права, особено за много бедните домакинства и домакинствата, оглавявани от жени; насърчава по-специално ЕС и неговите държави членки да направят преглед на санкциите, да коригират съответно настоящите мерки и да издават нови лицензи и насоки за улесняване на ликвидността и наличието на валута на хартиен носител за справяне с хуманитарната криза; призовава ЕС да работи със своите международни партньори за постигане на споразумение, което да позволи на афганистанската централна банка достъп до международната банкова система, така че да може да изплаща своите такси на Световната банка, да закупува банкноти за провеждане на търговски търгове за частни банки в Афганистан и да обработва или урежда входящите депозити в долари от законни частни вложители, като УНИЦЕФ, Програмата на ООН за развитие, банките за парични преводи и други законни участници;
5. настоява за поддържане на строго условни взаимодействия с талибаните в съответствие с петте критерия, определени от Съвета за ангажиране с де факто управляващите, включително по отношение на правата на жените; призовава международната общност винаги да се стреми да съставя международни делегации, балансирани по отношение на половете, включително като изпраща на срещи с талибаните висши държавни служители, които са жени;
6. настоятелно призовава талибаните да гарантират свободен и принципен достъп до хуманитарна помощ и да осигурят безопасността на работещите в тази сфера, включително жените, и да се въздържат от намеса в хуманитарното планиране; подчертава, че бюджетът на ЕС за хуманитарна помощ за Афганистан и съседните

държави следва да поддържа съобразен с пола подход и да бъде значително увеличен, за да подкрепя и защитава уязвимите афганистанци и техните семейства, включително вътрешно разселените лица и бежанците, и да бъде в съответствие с целите на ООН, определени на срещата на високо равнище за поемане на ангажименти за Афганистан; призовава ЕС да продължи да избягва насочването на помощта си чрез структури или системи, контролирани от талибаните;

7. осъжда рязкото влошаване на положението с правата на човека при талибаните, в т.ч. нападенията срещу защитници на правата на човека, активисти за правата на жените и други участници от гражданското общество, както и репресиите срещу мирния протест и срещу изразите на несъгласие в цялата страна; решително осъжда указа на талибаните жените да бъдат непременно придружавани от мъж роднина, за да имат право да отидат на работа или да имат достъп до обществен живот или услуги; настоятелно призовава Европейската служба за външна дейност (ЕСВД) и държавите членки да не приемат подобни ограничения на свободата на движение на жените и да използват всички лостове, с които разполагат, за да призват настоятелно талибаните да прекратят тези практики и да спазват задълженията на Афганистан съгласно международното право в областта на правата на човека;
8. приветства и подкрепя всички защитници на правата на човека в Афганистан, които все още законна и мирна работа в областта на правата на човека;
9. подчертава безценната работа, извършена в страната от афганистанските жени за защита и насърчаване на правата на човека в страната, и особено правата на жените, и признава ключовата им роля като двигатели на промяната; подчертава, че афганистанските жени и правата на жените не могат да бъдат търгувани, нито да бъдат използвани като инструмент в който и да било бъдещ процес; подчертава колко е важно афганистанските радетели за феминизъм и жените да бъдат чути и да им бъде давана гласност, без дискриминация по отношение на тяхната етническа, религиозна или политическа принадлежност;
10. осъжда особено положение на жените и момичетата, които са непропорционално засегнати от хуманитарната криза и са изправени пред все по-големи трудности, по-специално по отношение на достъпа до храна, здравеопазване и образование, като пряко следствие от ретроградните политики на талибаните;
11. решително осъжда продължаващите враждебни реакции срещу равенството между половете и правата на ЛГБТИК + лицата; призовава за стриктно спазване на правата на жените, включително по отношение на активното им участие във всички аспекти на гражданския, икономическия, политическия и обществения живот; призовава талибаните да гарантират защитата на живота и имуществото им и свободата им на движение; признава решаващото значение на афганистанските жени в организации на гражданското общество и служители, представляващи различни професии и провинции в цялата страна, за ефективното разработване и предоставяне на помощ, като се имат предвид техните знания, достъп и експертен опит; настоява ЕС да даде приоритет на защитниците на

човешките права на жените и да гарантира, че техният глас бива чул по всички въпроси, свързани с кризата с правата на човека и с хуманитарната криза, пред които е изправен Афганистан, както и по въпросите, свързани с равенството между половете и правата на ЛГБТИК +;

12. настоятелно призовава ЕС да гарантира, че местните организации на гражданското общество, ръководени от жени, работещи в областта на общностната помощ, развитието и мира и сигурността, могат да работят, да се движат свободно и безопасно в цялата страна и да получават средства за осигуряване на здравеопазване, образование, поминък и сигурност на афганистанските общности, и настоятелно призовава ЕС да поддържа работата на тези организации; осъжда изключването на по-голямата част от момичетата от средните училища, което е в пряко нарушение на тяхното всеобщо право на образование; настоява, че е необходимо да се гарантира достъпа до образование за момичетата от всички възрасти; подчертава, че никакво финансиране от ЕС не следва да подпомага образователни възможности, които изключват момичетата;
13. настоятелно призовава ЕС да засили подкрепата си за групите, които работят за защита на правата на жените и момичетата в Афганистан, в т.ч. за алтернативни възможности за образование за момичетата, лишени от достъп до училище, и призовава ЕС да финансира специфични програми за помощ и хуманитарна защита за афганистанските жени, които са жертви на насилие или са изложени на риск от насилие, както и за роднините, които ги подкрепят;
14. отново подчертава, че е важно да се документират и разследват всички сигнали за нарушения на правата на човека и на международното хуманитарно право и да се търси сметка от отговорните лица, включително за нарушенията, извършени по време на 20-годишния въоръжен конфликт; подчертава в този контекст значението на независимия мониторинг на ООН по отношение на Афганистан и приветства и подкрепя работата на мисията на ООН за подпомагане в Афганистан;
15. призовава за това новоназначеният специален докладчик на ООН за положението с правата на човека в Афганистан да получи достатъчно средства, необходимия експертен опит и дипломатическа подкрепа за изпълнението на своя мандат; призовава Съвета на ООН по правата на човека да предприеме необходимите действия за създаване на независим международен механизъм за разследване с многогодишен мандат и подходящи ресурси за документиране и редовно докладване за нарушения и злоупотреби с международното право в областта на правата на човека и международното хуманитарно право, извършени от всички страни; призовава тази мисия да има балансиран по отношение на половете състав и да включва експерти по въпросите на равенството между половете;
16. призовава ЕСВД, делегацията на ЕС в Афганистан и посолствата на държавите членки да засилят подкрепата си за афганистанските защитници на правата на човека във и извън страната, да използват по гъвкав начин всички инструменти, с които разполагат, и да прилагат изцяло насоките на ЕС относно защитниците на правата на човека, в т.ч. да потърсят отговорност от извършителите на нарушенията чрез частно и публично застъпничество по отделни случаи и

повтарящи се нарушения, да предоставят вътрешни механизми за закрила, услуги и подкрепа за хората в страната, да гарантират безопасни пътища за евакуация и конкретни мерки за защита на лицата, преминаващи транзитно в трети държави, и да координират предоставянето на визи на лицата, които искат да напуснат страната;

17. призовава ЕС и неговите държави членки да използват всички налични дипломатически средства за оказване на натиск върху съседните държави, за да гарантират, че техните граници са отворени за лицата, изложени на риск в Афганистан, които търсят убежище, включително тези от маргинализирани общности; призовава държавите — членки на ЕС, да увеличат значително броя на презаселванията и предоставянето на хуманитарни визи;
18. настоятелно призовава държавите членки, Комисията и ЕСВД да дадат приоритет на подпомагането на нуждаещите се от закрила да напуснат Афганистан, особено защитниците на правата на човека, жените, момичетата, ЛГБТИ + лицата, религиозните и етническите малцинства, журналистите, писателите, представителите на академичните среди и хората на изкуството; призовава държавите — членки на ЕС, да гарантират безопасно преминаване на хората, напускащи страната; изразява съжаление относно липсата на капацитет в посолствата на държавите членки в съседните държави за обработване на визи и процедури за презаселване; призовава държавите членки да повишат капацитета си в това отношение; призовава съседните държави да отменят „процедурите за излизане“ за афганистански граждани, за да се улесни навременното им презаселване;
19. настоятелно призовава ЕСВД и държавите членки да установят по координиран начин колко (бивши) местни служители на посолствата, мисиите и проектите на ЕС и националните посолства и членовете на техните семейства все още са изоставени в страната и настоятелно ги призовава да разработят план за евакуация на тези хора; очаква заместник-председателят на Комисията/върховен представител на Съюза по въпросите на външните работи и политиката на сигурност редовно да информира Парламента за напредъка по този въпрос;
20. отново заявява, че правото на убежище е основно право, предоставено съгласно международното право и правото на ЕС на всички лица, бягащи от война или преследване, независимо от тяхната националност или статут; подчертава, че настоящото пристигане на бежанци в ЕС след руската агресия в Украйна не следва да ограничава достъпа до процедури за предоставяне на убежище, ефективни правни средства за защита или други основни права за афганистанците, търсещи международна закрила в държавите — членки на ЕС; настоятелно призовава държавите членки да улеснят събирането на семействата за афганистанците с роднините им, които вече са в ЕС;
21. настоятелно призовава ЕС да насърчава ефективния достъп до закрила за афганистанските бежанци в трети държави; категорично подчертава, че не счита държавите, в които няма гаранция за ефективна защита на (афганистански) бежанци, за сигурни страни, в които те да се завърнат; призовава за механизъм за наблюдение, за да се гарантира, че афганистанските бежанци не са обект на

- нарушения на правата на човека в държавите, получаващи помощ от ЕС;
22. настоятелно подчертава, че при настоящите обстоятелства всяко принудително връщане в Афганистан представлява отблъскване, тъй като минималните стандарти и закрила не могат да бъдат гарантирани при връщането; иска от Комисията да призове настоятелно държавите членки да предоставят достъп до закрила на афганистанските граждани, включително на тези, чиито молби са били отхвърлени преди това; призовава за внимателно наблюдение на афганистанските граждани, които вече са били върнати, и по-специално на децата; приветства преустановяването на прилагането на Съвместната декларация относно сътрудничеството в областта на миграцията;
 23. отбелязва със загриженост сериозните твърдения за нарушения на основните права, включително многобройните отблъсквания на афганистански граждани от много гранични държави на ЕС; настоятелно призовава съответните държави членки да спазват ангажиментите си съгласно правото на ЕС и международното право за индивидуална оценка на молбите на лицата, търсещи закрила, включително по външните граници на ЕС, и да гарантират ефективен достъп до закрила;
 24. изразява загриженост от положението на афганистанските бежанци в Турция, по-специално уязвимите групи, като непридружените малолетни и непълнолетни лица и ЛГБТИК + лицата; изразява дълбоко съжаление от липсата на достъп до процедурите за предоставяне на убежище и твърденията за връщане в Афганистан; решително осъжда решението на гръцките органи да обявят Турция за сигурна трета държава за афганистанци и призовава за спешно преразглеждане на това решение в съответствие с правото на ЕС;
 25. отново отправя призив към Комисията бързо да започне разследване съгласно член 19, параграф 1, буква а) от Регламента относно ОСП³ с оглед спиране на търговските преференции, с които Афганистан се ползва в рамките на схемата „Всичко освен оръжие“;
 26. приветства работата на делегацията на ЕС в Афганистан и частичното ѝ връщане в страната; подчертава значението на дипломатическото присъствие в Афганистан в рамките на настоящите ограничения по отношение на сигурността и политическите ограничения; призовава делегацията на ЕС да даде приоритет на насърчаването на правата на човека, по-специално правата на жените и на уязвимите групи, както и на преговорите за безпрепятствен достъп до страната за хуманитарните организации, включително за техните служители жени;
 27. призовава ЕСВД и Комисията да направят задълбочен преглед на процеса на оттегляне и евакуиране от Афганистан; счита, че това следва да включва критичен размисъл относно графика и управлението на оттеглянето по отношение на процеса на евакуация и защита на афганистанците, по-специално местния персонал на институциите на ЕС, включително договорно наетия персонал и партньорите по изпълнението на финансирани от ЕС проекти, както и относно липсата на координация от страна на ЕС, въпреки факта, че Парламентът вече

³ ОВ L 303, 31.10.2012 г, стр. 1.

призова за издаване на визи и репатриране на местния персонал в своята резолюция от 10 юни 2021 г.; очаква ЕСВД и Комисията да представят тази критична оценка на Парламента през първата половина на тази година, включително определение за „местен персонал“ в рамките на съществуващите схеми за защита, очертаване на това какви мерки за защита са предвидени за местния персонал на ЕС и планове за реформи, въз основа на опита в Афганистан, и да приложат тези поуки, извлечени в настоящите и бъдещите дейности в областта на общата политика за сигурност и отбрана;

28. възлага на своя председател да предаде настоящата резолюция на Съвета, на Комисията, на заместник-председателя на Комисията/върховен представител на Съюза по въпросите на външните работи и политиката на сигурност, на специалния пратеник на ЕС за Афганистан и на националните парламенти на държавите членки.